Ч. 10 (10.978). Львів, пятниця 14. січня 1927. Pocztowa oplata z góry ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Китай і великодержави.

Розвиток подій у Китаю.

Нині можна вже напевно ствердити, що Китай поділений на два великі воюючі табори. Донедавна ще справи представлялися в Китаю так, що воювали між собою найріжнородніші генерали авантурники. Між ними вспіли дійти до значної сили тільки манджурський диктатор Чанг-Тсо-Лін і ген. Ву-Пей-Фу, що розвивав свої воєнні операції в центральному Китаю проти знаного християнського генерала Фенга, якого підтримували більшовики.

Тепер відносини цілковито змінилися. Появилася поважна сила на полудні, в Кантоні. Спершу мали там перевагу комуністи, але пізніше весь кантонський рух опанувала всеціло найбільша і найвпливовіша нині в цілому Китаю політична організація Гоміндан. Успіхи Кантонців під проводом Гоміндану приняли такі великі розміри, що нині вони мають у свому посіданні третину Китаю. Кантонці заняли під проводом ген. Чан-Кай-Чі вже долину Янгтсекіянгу, здобули Ганкоу, та загрозили поважно Шангай. Проти кантонців обєдналися вже й обидва вгорі названі генерали Чанг-Тсо-Лін і Ву-Пей Фу. Та велике питання, чи зможуть вони тепер встоятися перед силою Гоміндану, а складаються не тільки численні війська, але й моральний підйом серед населення, що у великій переваві хилиться своїми симпатіями до Гоміндану.

В чомуж сила Гоміндану? Гоміндан це не є політична пертія в нашому розумінні. Є це своєрідне обєднання найріжнорідніших політичних груп і відтінків, що погоджуються на одно, а то на повне національне і господарське визволення Китаю. До Гоміндану належать китайські націоналісти, радикали, демократи, соціялісти, а навіть комуністи. Ці останні тепер мають у Гоміндані найменше впливу. Політична програма того своєрідного китайського політичного обєднання, проголошена в осени 1926 р. у найважнішій її точці звучить: „Скасування односторонних трактатів і заключення нових договорів з великодержавами на основі повної рівноправности контрагентів. Китай не думає анулювати своїх закордонних довгів, але вони можуть бути сплачувані виключно на основі фінансової та господарської спроможности Китаю". Це програма китайської міжнародньої політики в розумінні Гоміндану. Вона, як бачимо, для чужинців не дуже то страшна. Від чого росте небезпека для чужинців, про це далі. Колиж хочемо зрозуміти вповні популярність Гоміндану серед китайців, то мусимо її зводити не тільки до цитованого вгорі уступу програми, але й до того, що ця політична організація обстоює республиканськo демократичний устрій Китаю, проведення далекойдучої аграрної реформи та обєднання всіх китайських провінцій під одною владою.

Китай — це величезна країна з 440 міліонами однородного населення, з великими підземними і надземними богацтвами. Вистане вказати, що Китай дає річно 15 міліонів тон вугілля, а крім того має він заліво, мідь, цину, олово, манган, бісмут, ртуть і золото. Все це дуже ласі куски для імперіялістичних великодержав, що в великій мірі при допомозі примусових концесій важкий китайський промисл опанували.

З розвитком операцій та воєнних успіхів Кантону під проводом Гоміндану непомірно зростають в силу китайські шовіністи, які ширять крайні гасла, в роді цього: геть з чужинцями. Цей стихійний зріст китайського національного шовінізму і є найгрізнішим для великодержав, а в першій мірі для англійців, що мають у Китаю дуже багато концесій. Та це булаб тільки хвилева, так сказатиб, переходова небезпека. Вся суть у майбутньому. Якщо Китай направду сконсолідується, якщо направду під проводом Гоміндану вдасться в ньому ввести порядок та створити сильну державну організацію, то тоді готов скінчитися всякий визиск Китаю великодержавами. А до цього вони допустити не бажають. І тому всіми силами підтримують реакційних генералів півночи проти поступового вправді, але й крайно націоналістичного полудня, тобто Кантону.

З побідою Гоміндану і консолідацією китайської держави вирішується ще одна дуже велика справа, а то панування над Тихим Океаном. Тепер головними соперниками за гегемонію на ньому є Злучені Держави Північної Америки і Японія. Японія не має достаточної скількости ні вугля ні заліза і тому їй найбільше залежить на тому, щоби Китай державно не відродився, щоби він надалі потопав у внутрішній боротьбі. Тому то Японія підтримує беззастережно манджурського диктатора, тому то намагається здобути в Китаю як найбільше концесій, тому то вона веде з другого боку якусь невиразну навіть подекуди прихильну політику відносно кантонського уряду, який підтримують проти всіх великодержав більшовики. Таку оглядну політику на два боки веде вона тому, щоби не втратити доступу до китайського вугля та заліза. Про інтереси Англії в Китаю і згадувати не приходиться. Вони для неї дуже важні і дуже цінні, але вони й суперечні з інтересами Японії. Злучені Держави Північної Америки не криються з тим, що хочуть китайські богацтва використати для себе та ввести до китайського промислу американську техніку.

З цього розумний і ясний висновок, що розвиток теперішніх подій у Китаю, що прибрали останніми часами дуже ясні та скристалізовані форми, вагітний у важкі ускладнення не тільки на Далекому Сході, але й у цілій світовій політиці. Великі держави не дадуть себе зліквідувати одним помахом крил китайського пробудженого великана, але одночасно не хочуть вони допустити до того, щоби рішаючий голос і вплив у Китаю прилип до одної з названих держав. Отже назрівають у звязку з китайськими справами всякі поважні конфлікти, що можуть найти свою розвязку навіть на широких водах Тихого Океану, де в першу чергу вирішилась би справа американсько-японської ворожнечі.

На межі двох станів.

Все ще на арені. — Пресовий гієнізм. — „Dichtung und Wahrheit". — В кривому зеркалі свідомости. — Проти Обєднання. — Між безвідальністю і провокаторством.

Здавалось нам, що після появи в нашому органі статті „Блудні огні" вже не прийдеться нікому займатися прилюдно особою д-ра Володимира Бачинського. З моментом психічного заломання, нервового розстрою, підточення чи вадточення сили волі — людина автоматично сходить з ширшої громадської арени, її роля в громадянстві кінчається in plus та in minus — в найкращому випадку щонайменше на якийсь час, — її діяльність з природи річи звужується до minimum, а оцінка її вчинків входить в обсяг чисто лікарської спеціяльности. Громадянству лишається тільки можливість аналізувати й оцінювати минувшину тієї людини, висловлювати своє спочуття з приводу її трагічного перелому й бажати їй повороту до здоровля. Зновуж обовязком найближчих: рідні, товаришів і приятелів — займитися тією нещасною людиною, зробити її нешкідливою в приватному і — тимбільше — громадському житті та всіми можливими засобами спомагати її поворот до здоровля.

Коли зявилася стаття „Блудні огні", оперта на безсумнівних і непохитних даних, ми були переконані, що з тим моментом буде закінчена — щонайменше на якийсь час, як не на все — публична діяльність д-ра Вол. Бачинського та що наступить фаза піклування і лікування, якої метою буде здержати недужу людину перед остаточною катастрофою, перед неминучим скоком в... невідоме.

На жаль, так не сталося. Ті, що були покликані до дбайливости над д-ром Бач. не відповіли своїм обовязкам — чи то з несвідомости, чи з недбальства. А наслідок? Дальший поступ недуги, супроводжений безвідповідальними словами, вчинками й актами, які принесуть непомірно велику шкоду загально-громадським інтересам.

В першу чергу деякі органи польської преси злакомилися на „сензаційні ревеляції" і використали словоохітливість і жагуче бажання чисто зоольогічної пімсти хорої людини, щоби тільки з одного боку дошкулити ненависним українцям, а з другого подати перчену „сензацію" справу своїм неперебірчивим читачам. Що на таку „ґратку" пішла якась „Газета Понедзялкова", приносячи своїм читачам плян польсько-німецько-англійського розбиття більшовиків і створення „Славянської Унії", — нічого дивного. Але „ревеляційна" поквапність „Дзєнік-а Люцов-ого", будь-що-будь газети з претенсіями на почуття відповідальности і просто людяности, — мусить викликувати загальне здивування. Очевидно, те саме торкається „Ради" і „Світла", які з насолодою передруковують „ревеляції" д-ра В. Бачинського, щоби доїхати незвисному проводові Українського Нац.-Дем. Обєднання чи взагалі Обєднанню. Цього рода полювання на „сензації", „ревеляції" і тим подібні „несподіванки" є негідним чесного органу гієнізмом, там осоружнішим, що довершуваним на фізично живій істоті.

Вступивши — завдяки недбайливости своїх близьких — у нову фазу незвичайної активности, д-р Вол. Бачинський висилає численні меморіяли, представлення, листи до польських властей, до поодиноких польських достойників (генералів, шефів секцій в поодиноких міністерствах і т. і.), а навіть до шефа секції для справ національних меншостей в Союзі Націй, не згадуючи про численні листи й телеграми на всякі адреси, в яких одна неймовірність змінює другу. Звичайно є це він тогічним і змістовим оглядом mixtum compositum, в якому чергуються особисті справи зі захопленням мистецтвом, широкі політичні пляни до „Славянської Унії" включно з погодженням Пілсудського і Дмовського, велика місія на тему люблинської унії з погрозами проти „петлюрівців", Голувка, Стоцького, і вкінці звичайних доносів на своїх вчорашніх приятелів і уявних ворогів і т. і.

Все те овіяне своєрідним містицизмом, просякнуте диктаторством і терористичною самопевністю та сліпим гоном нищення.

Очевидно, все, що говорить і робить тепер д-р Бачинський, є екстрактом, який ми ніжно назвалиб: „Dichtung und Wahrheit", фантазія і дійсність. На деяких дійсних подіях, які збереглися в його памяти, підправлених возвелично-еготичним сосом, подіях відповідно заломаних у кривому зеркалі захитаної свідомости, здвигає він наскрізь видумані, фантастичні будівлі, прикрашує їх декораціями найзвичайнішого донощицтва і навіть провокаторства. Ці останні „надбудови" звичайно звязує він з особами, які мимо стали на перепоні його політичній карієрі, а радше її заломили. Війна проти всіх — ось що окрилює його в теперішній хвилі, війна всіми засобами, а особливо при допомозі явної денунціяції.

Теперішній стан д-ра Бачинського дає широке поле для студій спеціялістам-неврольогам, одначе і в звичайного ляїка мимовільно зриваються питання: Звідки береться цей гин явного донощицтва й інсинуацій на немилі йому тепер особи і навіть організації перед всіми стрічними, не виключаючи приставлених до нього поліційних агентів, що стали його повірниками? Чим пояснити той вибух широко закроєної, придирливо-інсинуаційної і денунціяційної „правдомовности"? Чи цей процес, що тепер відбувається на яві з огляду на підірвання психічно-інтелектуального механізму, не проявлявся інакше в часі, коли той механізм функціонував нормально? Чи людина, навіть заломившись психічно, міняє свою натуру, свій характер, чи тільки виявляє його в перебільшених проявах?

Та — зовсім природно — не наша річ шукати відповідей на ці питання. Одначе нашим обовязком було зупинитися над деякими зразками публичних або напівпубличних вегетаційних маніфестацій д-ра Бач. з огляду на його шкідливу діяльність. Постійно заповідає він скликання якогось конгресу, видавання щоденників і журналів в українській і польській мові, випущення якоїсь „ревеляційної" брошури, що скомпромітує всіх і вся. Йому видається, що за ним „увесь край", всі ждуть його приказу, готові стати під його прапором на кожний зазив.

Головною метою д-ра Бач. під теперішню пору розбити національний фронт, а в першу чергу Обєднання, як його виразник. Перед польськими чинниками представляє він Обєднання так, щоби стягнути на нього і його провід найважчі репресії. Відомости з провінції вказують, що ця акція д-ра Бач. починає видавати бажані ним наслідки. Одночасно перед публикою намагається він підірвати довіря до проводу Обєднання, представляючи справу так, немов би деякі його члени йшли з ним рука в руку, а інші — це лише старшини без армії, бо — мовляв — „весь народ" із ним, його громадян — весь народ

жавство солідаризується з його акцією. Як бачимо, ця психічна недуга зроджує специфічну злосливість.

Займаючись особою д-ра Бач. на сторінках преси, сповняємо дуже прикрий обовязок. Тільки загальна справа, тільки бажання поставити стрим його шкідливій і — розуміється — безвідповідальній „діяльности" примушують нас до цього. На цьому місці дозволимо собі звернутися на адресу тих, що покликані дбати про особу д-ра Бач., щоби покінчили зі своєю непричасністю до його долі і наївною вірою в його психічне здоровля та заопікувалися ним. Бо зовсім природно, що і вони, і громадянство можуть діждатися чогось гіршого.

Одночасно мусимо зазначити, що колиб відповідала дійсности кольпортована, хоч неправдоподібна, поголоска, що д-р Бач. підпав тільки нешкідливому нервовому розстроєві, а зрештою він — моляв — здоровий, то тоді справа представлялась би ще трагічніше. Замість нещасної людини, ми малиб до діла з — провокатором.

Радянська Україна.

Населення по містах України на основі нового перепису.

Центральна статистична управа України комунікує в радянській пресі, що населення деяких окружних центрів України представляється на основі цьогорічного перепису в цифрах ось як: у Виниці є 64.339 душ населення, з того 27.589 жінок і 30.739 мущин. Житомір має 69.430 душ населення, в тому 36.739 жінок і 32.691 мущин. Далі йде Зіновівськ з 64.339 душ, в чім 30.143 мущин і 34.196 жінок. В Купянську 15.127 душ, в тому 7.637 жінок і 7.490 мущин. Мелітопіль має 24.573 душ, з того 13.313 жінок і 11.260 мущин. Могилів має 22.910 душ, а в тім 11.576 жінок і 11.334 мущин. Прилука на 28.608 душ всього населення мають 15.251 жінок і 13.357 мущин. Балта, столиця автономної молдавської республіки, нараховує 22.458 душ населення, а в тім 11.620 жінок і 10.838 мущин. В Шепетівці на 14.638 душ є 7.410 жінок і 7.228 мущин, Проскурів має 27.264 душ населення, а з того 12.913 мущин і 14.351 жінок. В Чернигові нараховано при останньому переписі 35.089 душ населення, в чому 16.864 мущин і 18.225 жінок. Суми на 43.715 душ населення мають 21.130 мущин і 22.585 жінок. У повищих цифрах бачимо впадаючий у вічі факт, що крім Виниці по всіх містах число жінок значно перевищає число мущин.

Жиди й українці.

Зріст зацікавлення українськими справами в жидівській пресі.

В останніх часах проявляється в жидівській пресі (головно видаваній в польській мові) все більше зацікавлення українськими справами. Правда, поки-що находиться воно в початковій стадії, можна сказати — в стадії примітивізму. Досі тільки львівська „Хвіля" зі зрозумілих причин (рахуючи і на українських читачів) подавала здебільшого реферуючі відомости з української преси. Тепер те зацікавлення переноситься і на варшавський терен. Орган варшавської сіоністичної групи „Наш Пшегльонд" розпочав через свого представника низку розмов з представниками українського громадянства. Досі поміщено в тому органі розмови з головою Обєднання др-ом Дм. Левицьким і редактором нашого органу Ф. Федорцевим.

Д р Дм. Левицький висловив своє вдоволення з того приводу, що варшавський сіоністичний орган має намір присвятити більше місця українським справам.

На запит про відношення Обєднання до польського громадянства — заявив д-р Дм. Левицьким:

„Останні резолюції конгресу і пресові енунціяції ясно вказують, що займаємо становище б е з о г л я д н о н е у г о д о в е як у відношенні до уряду, так і польського громадянства. Від найкрайнішої лівиці жадна польська партія не має зрозуміння для наших національних аспірацій. Тому й про якунебудь згоду не може бути мови.

Щож торкається виборів, то візьмемо в них участь, як що виборча ординація не матиме кривдячих тенденцій у відношенні до нас. Не може бути сумніву, що на терені Конгресівки (має бути: на терені земель, що перед війною належали до Росії — Ред.) підемо обєднані в бльок з іншими меншостями. Фактичну вартість мав би для нас бльок у Східн. Галичині, колиб ішло про місто Львів. Одначе з л ю д ь м и, щ о з р о б и л и у г о д у з Ґ р а б с ь к и м, н і к о л и н е з а с я д е м о д о с п і л ь н о г о с т о л а".

Зупиняючись над відношенням до жидівського громадянства, зазначує д р Дм Левицький, що те відношення змінилося на некористь з огляду на угодову політику деяких жидівських провідників, що змінила симпатії українського народу, як і з огляду на становище жидівської преси.

Ред. Федорців зупинився виключно над становищем східно-галицької жидівської політики до змагань українського народу.

„Перед 1914 роком те відношення (українців до жидів було дуже прихильне. Ми помагали жидам в їх боротьбі за національні права в Австрії; нам завдячують жиди виборчу побіду при виборах до австрійського парляменту. В часі війни, коли виступили з усею силою наші незалежницькі змагання, жиди виявили нам дуже незначну підтримку. Але ми то забули. В році 1919 завели нас східно-галицькі жидівські провідники. Ми допускали, що їх становище у відношенні до українських незалежницьких змагань буде щонайменше зичливе і прихильне. Одначе ми мовчали і не витягали висновків навіть тоді, коли східно-галицькі жидівські політики задеклярували невтральність. Одначе і ту невтральність зломили жидівські провідники і підпорядковуючись опортуністичній політиці — заявилися за приналежністю Галичини до Польщі, заки ту квестію розвязано на міжнародній арені. Зломили вони ту невтральність, взявши участь у виборах до сойму. Але ми мовчали і далі не виступали проти жидівського громадянства (ми й тепер не виступаємо проти жидівського громадянства як цілости, тільки проти тієї її частини, що підтримує політику пос. Райха. — Ред.). У передвиборчій добі східно-галицькі жидівські провідники конферували з нами, а найвизначніший з них заявив мені особисто, що в соймі буде боронити не лише постулятів жидівства, але й домагань всіх східно-галицьких меншостей (очевидно, передавець цеї розмови п. Тавбер покористувався фальшивим терміном, бо меншостями у Сх. Галичині є поляки і жиди, а пос. Райх жертвувався з обороною українців, себто східно-галицької більшости. — Ред.). Він заявив мені: „Ви повинні бути вдоволені, що скоро ви не можете брати участи у виборах, — ми зможемо боронити ваших інтересів".

Одначе після виборів той політик не лише не виступав в обороні українських інтересів, але пізніше своєю польонізаторсько-угодовою політикою довів до того, що жиди в Сх. Галичині є авангардою польської асиміляції (себ-то денаціоналізації. — Ред.) І якраз перед лицем історії є це блуд, що про нього може мати нежданi наслідки. В останніх часах зростає жидівсько-український антагонізм в краю і може довести до економічного бойкоту жидів селом і містечками. Наш кооперативний рух зовсім не має протижидівських тенденцій — наші кооперативи майже всі закупна переводять у жидівських гуртівників, — а одначе деякі східно-галицькі посли и магаються його знищити. Повторюю ще раз: Східно-галицькі жидівські політики в хвилевому засліпленні опортуністичної політики роблять помилки, яких наслідки — на жаль — нестиме жидівське громадянство".

З приємністю витаємо зріст зацікавлення українськими справами, що починає проявлятися у варшавській жидівській пресі, та одночасно мусимо висловити свій жаль із-за халатности, з якою передано наведені вгорі дві розмови з представниками українського громадянства. В змаганні до тіснішого звязку між жидівським і українським громадянством, слід в першу чергу жидівським публіцистам докладніше і вірніше познайомитися з українськими справами, бо поверховність може принести більше шкоди, як користи.

Проти української школи.

В альбом п. міністра освіти д-ра Ґустава Добруцького.

Управа Рідної Школи УПТ. в Тернополі звернулася до львівської кураторії за дозволом на отворення приватної дівочої учительської семинарії в Тернополі з українською мовою навчання після плянів державних шкіл. До подання долучено подрібний плян наук, плян будинку, де мала міститися школа (будинок дівочої ґімназії з правом прилюдности УПТ. в Українській Бурсі при вул. Качали, приноровлений до шкільних потреб) і список осіб, що мали вчити у школі під проводом проф. ґімн. Василя Хирівського як управителя семинарії. Кураторія довгий час не відповідала мимо особистих інтервенцій голови кружка д-ра Степана Барана у референта

Акисія Свєнціцька. 2)

ВІРА І НАУКА.

(Продовження).

Життя беруть у СРСР в одній площині, не заглядаючи в глибину, суть і значіння його. Механізм природи принято за справжнє життя. Метою людини є вияснити механічні закони природи і підчинитися їм старанно. Насилу природи продовжує людина насилою у суспільному житті. Більшовики переняли на себе обовязки Великого Інквізитора, повторюючи за ним: „ми знаємо істину".

Одначе претенсії матеріялістичного світогляду на науковість є безосновні. Наука і розуміння світа — це ріжні справи. Наука значно скромніша, — вона знає свої границі, вона терпима і все готова відмовитися від одної теорії в користь другої, що ширше і краще обяснює явища. Бо теорії є тільки помічними і корисними в науковій праці припущеннями— гіпотезами та методами.

Світогляд більшовиків носить усі признаки догматичної віри, тільки віри без Бога. Більшовики вірять у безбожний світ, чого вони вчать у свойому катихизмі та в свойому символі віри безбожника. І віра їх також фанатична.

В науці само розуміння матерії постійно змінюється; в дану пору воно таке складне і суперечне, що властиво й не знаєш, щож наконець осталося од преславної матерії. Поява телеольоґічних обяснень на місце механічних нпр. в біольоґії (віталізм) є для матеріялістичного світогляду єресю. Але метапсихічними явищами, що говорять прямо про чуда, цікавляться визначні вчені. Підсвідоме життя людини вказує на безмежню глибінь людського духа, так що мимовільно висувається питання: чи дух не є матеріяльний, або матерія не є духова?

Комуністи розуміють питання про матерію плоскіше і більше первісно, тому їх світогляд такий убогий, та внаслідок цього наперед запечечується можливість іншого світогляду, а всяка нематеріялістична фільософія проганяється зовсім із життя. Чи вистане такого світогляду на все життя? Чи він обхопить всю повноту його? Чи він поможе роз цвітові життя, чи поведе до його упадку?

Ні, не вистане. Релігія, многовіковий духовний досвід людства, виявилася за його границями; але з нею й мораль і вищі духові цінности виявилися якимсь випадковим багажем, до того часто дуже невигідним для речників нового світогляду. Очевидно, що в світі сліпих сил не може бути осуду, не може бути питання про моральне. В царстві грубої матерії немає духових цінностей, хоч якіби вони не були високі. А за таку неувагу до своїх запитів — життя карає тілесним виродженням і духовим опустошенням душі.

—о—

Але на своє щастя чоловік не може бути послідовним матеріялістом. Тим то його справжнє обличчя постійно виглядає зпід заслони матеріялістичного світогляду. Небезпеку неморальности видять дуже добре самі більшовики і примусово заводять те, що може мати тільки релігійну санкцію. Розгляд життя у площині клясової боротьби не може дати розмаху творчости. Приспособлення всього життя, всяких фільософічних теорій, літератури і мистецтва — до теорем Маркса, що з такою ревністю відбувається у СРСР, не зможе обогатити ані життя людства, ані його духа. Чим ширшим є світогляд людини, тим богатішою є її творчість. Вузина і партійність все обмежують плодотворний лет думки — і в мистецтві, і в науці. Визначні вчені все були людьми великого духа і широкого світогляду, що не вміщався в рямки науки.

Навпакиж, релігійний світогляд живить безмежню потенцію людської творчости. Полишаючи світ природи науці, релігійний світогляд поринає в глибінь, значіння і суть світа та життя. Релігійний досвід не підчиняється загальній примусовій провірці; але для того, хто його переживає, він є більше переконуючим і очевидним за кожний інший досвід.

В кожній релігії найдеться зерно— Істини, Вічности і Неодмінности. Християнський світ осяяний світлом розуму це вже не механізм, заведений бездумною рукою. Людина, це не є думаюча звірина більшовиків, тільки дійсна подоба Бога. Христос закликає нас усіх бути синами божими, достойними творами Бога-Отця. Шлях творчости вказав чоловікові сам Бог-Вотець. Особиста гідність — обовязок перед самим собою, як перед подобою божою, а любов ближнього — це обовязок перед другими дітьми одного люблячого Вітця. Відмовитися од творчого шляху — це гріх проти Бога. Немає найменшого серед малих, що не був би достойним свого Вітця. В кожного запитають по його силам, кому було більше дано, з того більше зажадають. Ось так поставив Христос, говорячи по сучасному, проблєму взаємин між одиницею і збірнотою.

Віра,—це великий дар. Віра здвигає гори. Святі перемагали природу і творили чуда. Ми ще не знаємо і не можемо навіть представити собі — по нашому маловірю — до якого ступня глибока віра і святість може змінити природу чоловіка. По нашому маловірю ми не творимо нового органічного життя, а підчиняємося і приспособлюємося до його механічної течії. Сильні духом і вірою люди потрібні для життя. Колись-то народня совість будилася і творила життя святого, що на довгі літа освітлював шлях людей у темноті. Живий приклад є джерелом духа життя: без життя Христа немає християнства; без святих — немає живої церкви, немає релігійного життя. Церква є скарбницею релігійного досвіду, душею народу, звязю його з минувшиною, сучасністю і будуччиною. Входячи у божий храм, ми стаємо на порозі вічности, ми її переживаємо. Моральний досвід святих угодників оправдує їх усе внутрішнє життя та утверджує нас людей в правдивости спостереження-вискazу: „життя держиться не одними тільки проворними діячами (дельцами), що тільки хліба і довольства всякого приспорюють".

—о—

Нація є теж твором божим, вона носить у собі великі творчі можливости. Із нас а її виходить святий, геній, герой. Її гідність, її обовязок перед собою і Богом — виявити і умножити свої таланти. Оп-

неї справи візитатора Камінського, який знає добре тернопільські відносини і який обіцяв прихильно поставитися до справи.

Доперва в грудні м. р. управа кружка одержала з кураторії слідуюче письмо в мові польській і українській, яке подаємо після оригінального тексту українського без змін:

„Кураторія Львівського Шкільного Округа № 1. К. Н. 6126/26.

„Львів, дня 20. падолиста 1926.

„В справі концесії на отворення приватної учительської жіночої семинарії в Тернополі.

„До Управи Кружка Українського Педагогічного Товариства в Тернополі.

„В полагодженню просьби Управи з дня 12. липня 1926 ч. 424. Кураторія Львівського Шкільного Округа зазначує, що уділення Управі концесії на отворення приватної учительської жіночої семинарії в Тернополі залежить від сповнення условин, поданих в Декреті о образованию учителів in семинарих шкіл в Польській Державі з дня 7. лютого 1919 В. З. П. Р. ч. 14 поз. 185 і в розпорядку Міністерства Релігійних Віроісповідань і Всенародної Просвіти з дня 6. квітня 1925 № 3375/І. в справі уділювання дозволів на отворення приватних учительських семинарій Дневник Уряд. Кураторії Льв. Ш. О. ч. 7 з р. 1925, чого в нинішнім случаю ствердити не можна.

„Іменно заведення не посідає власного, зглядно на свій власний ужиток призначеного льокалю, в якім наука могла би відбуватися в годинах занятних, бракує біольогічної або фізичної робітні, робітні ручних робіт і гимнастичної салі, школи вправ, городу для цілей науки природи, площі для забав і руханкових ігор.

„П. Т. Управа не долучила опінії місцевих санітарно-поліційних і педагогічних властий (Шкільна Повітова Рада), що льокалі призначені на поміщення будучого заведення надаються на шкільні цілі.

„Члени будучого власного учительського збору мають предложити в оригіналі метрику і особові документи, докази польського горожанства і свідоцтво фізичного уздібнення до учительського заводу. Учителі державних шкіл, які мають бути заняті в будучій семинарії, мають виказатися дозволом шкільних властий на побічне заняття, а управитель зниженою годин зглядно відпусткою.

„Кілька з пропонованих учительських сил поданих в виказі, а саме: п. п. Онуфрій Солтис, Стефанія Бриковичівна, Стефан Пастушенко і Віктор Оленюк, не відповідають вимогам закона о заводових кваліфікаціях до навчання в середних школах і учительських семинаріях з дня 26. вересня 192[illegible] враз із змінами введеними законом з дня 6. липня 1924 урядовий Дневник Кураторії Ль. Ш. О. ч. 5 з р. 1924) і по мисли розпорядку Міністерства Релігійних Віроісповідань і Всенародної Просвіти з дня 18. жовтня 1926 ч. ІІ. 8194/26, не мають условин на одержання дозволу на навчання в учительських семинаріях.

„Нормальний статут будучого заведення належить предложити рівночасно також в державній мові.

„В виду сего просьба П. Т. Управи не може бути узглядненa і щойно по усуненню висше наведених недостач може бути справа наново розслідженa.

„П. Т. Управа не може на разі провадити приватної учительської жіночої семинарії, а також не може уживати печатки з написю; оскільки однак Управа отворила семинарійні курси як просвітні курси на основі статутів Товариства — з боку кураторії не заходять перешкоди проти їх істнування.

„Прилоги подання звертається.

„Kierownik Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego Br. Czerny".

Стільки говорить указ польської шкільної влади. А тепер короткий до нього коментар.

На території тернопільського воєвідства (16 політ. повітів) з числом людности около півтора міліона, в чому понад міліон українців, істнує чотири держ. учительські семинарії, три хлопячі: Тернопіль, Чортків і Заліщики і одна дівоча в Бережанах, очевидно — всі польські, а давніше утраквістичні. Крім цього майже всюди, де є польська гімназія, істнує і приватна учительська семинарія з польською мовою навчання дівоча або коедукаційна, з правом прилюдности часто має приміщення в будинку польської державної школи і з правила не має ні одної з тих матеріяльних вимог, яких кураторія вимагає у своєму указі від української школи. З правила не мають вони іменно ні власних, ні окремо винаймлених будинків, не мають власних біольогічних і фізичних робітень, власних гімнастичних саль або огородців для науки природи, власних площ до забави і до руханки і т. д., бо тих всіх вимог не має ні одна державна польська учительська семинарія в цілій ІІ льві[illegible], а так само не мають їх і дві польські учит. семинарії з правом прилюдности в Тернополі. Тут грав ролю не огляд на постанови шкільних законів і розпорядків, але тільки виключно зла воля кураторії, котра за всяку ціну на домагання тернопільської народової польської організації і управ обох місцевих польських семинарій не хоче допустити до утворення української дівочої семинарії. Зазначуємо, що на території тернопільського воєвідства нема ні одної учительської семинарії, ані хлопячої ані дівочої з українською мовою навчання і в Тернополі мала якраз повстати перша українська школа цього типу. Тенденція політики львівської кураторії в даному випадку ясна, не допустити до творення кадрів українського народнього учительства, щоби всі народні школи у Східній Галичині обслуговувало виключно польське учительство і щоби тим скоріше спольщилось наше населення.

При цій нагоді слід ще зазначити, що Кружок УПТ. в Тернополі робив заходи для реактивування української школи вправ при державній польській учит. семинарії в Тернополі, яку безправно звинено — досі однак без успіху. Так само без успіху остали близько двохлітні заходи в справі оснування під фірмою Кружка УПТ в Тернополі приватної доповняючої школи для ремісничих термінаторів. Не помогли тут ніякі особисті заходи, ані письменні і телеграфічні урґенси, навіть у міністерстві освіти: відповіди нема ніякої.

Про знищення кураторією Л. Ш. О. шкільною повітовою радою в Тернополі українських народніх шкіл в Тернопільщині з точним цифровим матеріялом — напишемо в найближчому часі, тут тільки зазначимо, що з поверх пів сотки українських держ. народніх шкіл — осталось номінально всього дві школи в повіті.

стошення душі народньої — смертельний гріх. У кожного народа є своє питоме, неповторимe обличчя і неповторимe обличчя його святого, генія, героя. Проявити своє справжнє обличчя — це завдання і мета кожного народу. В цьому значінні (смисл) належить розуміти націоналізм й ідею служби народові. Освідомити собі і страждати сердечною мукою за недостатки свойого народа — це наш обовязок, але одночасно належить нам знати, що не в „борщі" та в „галушках" заключається суть народнього життя. Поглиблення народньої потенції, ширина світогляду — це запорука творчої життєздатности народу. Колиж висохне жерело, завмре творчість — вмирає народ.

Тож зачинення народнього життя в рамки одних економічних і партійних змагань — це є свідомим ограниченням всіх народніх потенцій творчости. Історія народа — нації це не тільки історія суспільних верстов, партій та їх борот[illegible] за матеріяльні блага-владу, але це є історія культури нації, творчих огнень і проявів його духа. Релігія, наука, мистецтво — це вимоги людського духа.

Виховання і самовиховання молоді — в дану хвилину і в Галичині — йде під знаком партійности. Молодь наша ділиться на дві партії: „буржуїв"-націоналістів і „комуністів" інтернаціоналістів. Поза цим розділом немає нічого іншого, хоча й немає ніякої особливої ріжниці між ними і другими: йде боротьба за хліб і владу. У „буржуїв" хіба є дещо переданих привичок чемнот і вишньої оглади; „комуністи" є бідніші і природно пряміші, себто по тутешньому „не чесані". Боротьба між цими напрямками виражується тим, що „буржуї" вважають „комуністів" — „хомутами-мурлами", гідними хіба до суховил і стайні; а комуністи підсміхаються над дешевими чеснотами і мнимою огладою „буржуїв"*). А коли з більшістю самих справжніх „панянок" і „паничів" молодого покоління поговорити, та прислухатися збоку до їх свобідного балакурства — то ясним стає, що ця „окраса" родин і народа росте невіжами, пустоцвітом без всякого духового змагання — пориву, без індивідуального розмаху.

Краще поставити точку змагання вище своїх сил — як нижче. Життя все уперед помчати занадто високі польоти пориви претенсії! Який великий був на переломі XIX. і XX. вв. вплив фільософії Ніцше на уми молоді! Точка змагання — „надлюдина" (Übermensch) манила всіх на подвиг і до творчости. А отсі надлюди — герої, генії, святі силою свого духа осіняли цілі епохи життя людства. Духовним підйомом поглиблюється і осяюється кожне діло. Хоча раз у житті кожна людина має стати вище себе самої, а до цього закликає якраз релігійний світогляд, що веде до повноти духового життя, до досконалости, до творчости.

(Продовження буде).

*) Поділ і характеристика молоді (студентської) в площині заможности і бідноди та „хомутства" і „суховил" з одного боку а „оглади" й „дешевих чеснот" з другого — далеко не відповідає дійсности. Якраз „комуністи" визначаються більшою достатністю, елєгантністю і огладою, як „буржуї"-націоналісти — Ред.

Світове господарство в 1926 р.

1. Загальні завваження.

Після війни і ми звертаємо чимраз більше уваги на міжнародні політичні відносини. Політика людства і кожної нації зокрема тісно вяжеться з умовами господарського життя. Тому треба і нам придивлятися до розвитку світового господарства. Ідеалом світової господарки являється вільне охоплення богацтв землі і робучих сил, піднесення життя загалу на вищий рівень та звільнення енергій, які покищо зуживаються на міжнародню і міжклясову боротьбу, для культурної праці. Методи, якими світова господарка прямує до цього ідеалу, ось які: 1) Національно-господарська консолідація і інтенсифікація, та повільний перехід від народньо-господарського до світово-господарського думання і ділання. Графічно можнаб це представити у формі богатьох рівних ліній (національних господарств), що збігаються у спільнім пункті (світового господарства). 2) Господарські порозуміння між поодинокими націями. Метою цих порозумінь являється вирівнання ріжниці сил. Графічно можна би це представити поперечними лініями поміж проміннями графічного рисунку попередньої методи. 3) Раціоналізація продукції і торговлі, усунення терть в машинерії соціяльних відносин та технічні уліпшення.

Рік 1926. був роком очевидного поступу у всіх вищеназваних трьох методичних напрямках розвою світової господарки.

Що торкається першої методи праці в світовій господарці, то треба признати, що консолідація національних господарств безумовно закріплюється і на протязі минулого року пішла значно вперед. Сильне повоєнне захитання приходить у більшости національних господарств до рівноваги. Фінансово-валютарна стабілізація поступає скорше, як цього можна було сподіватися. Вже тільки в деяких краях добігає остаточна праця над ліквідацією повоєнної інфляції. Відбудова капіталу росте майже у всіх національних господарствах. В більшій частині цих господарств приступлено до поменшення податкових тягарів, які спричинила війна. Майже у всіх европейських національних господарствах бачимо кращу організацію, ослаблення непродуктивної конкуренції, концентрацію слабших продукційних одиниць в сильніші організації. Торговельні обороти ростуть. В раз в єдино спасаємий експорт, (що була догмою передвоєнних часів та в часі повоєнної валютової кризи), слабне, — більшість національних господарств пливе під новим прапором: інтензифікації та збуту продукції на власних місцях. В цім напрямку пішло в 1921. р. европейське господарство за добрим прикладом Америки.

Що торкається другої методи праці в світовій господарці, то слід підкреслити, що якраз в минулому році сильно вибилася на верх думка міжнародньої господарської співпраці. Доказом цього ще так недавно неможливі до подумання переговори німецько-французької індустрії, спільний маніфест керманичів національних господарств у світі за вільною міжнародньою торговлею і плян всесвітньої господарської конференції, яка має небавом відбутися. В цім напрямку приніс минулий рік не тільки теоретичні, але і практичні здобутки. Вистане вказати на континентально европейський картель заліза, на французько німецьке зєдинення в области потасових солей, на міжнародній картель експорту міди, на постанову міжнародньої співпраці усіх товариств обезпечення кредиту, на задуману співпрацю усіх емісійних банків.

Загально очевидним являється технічно організаційний поступ серед европейських національних господарств. Американська раціоналізація пробиває собі шлях в Европі навіть серед таких консервативних осередків, як англійський. Тут треба зазначити також велику вагу науково технічних здобутків, в першу чергу плинний вуголь та всякі новинки в обсягу головно німецького хемічного промислу. Величезне значіння прийиває раз-пораз зростаюча індустрія електрична та повітряна комунікація.

Поза цим минулий рік визначався добрим живом. Взагалі світова продукція підставових матеріялів не була ще ніколи більшою, як в минулому роції.

Світова господарка безпосередньо перед війною і в перших повоєнних роках плила здебільшого без спільного пляну і залежала від припадкових захоплень чужих джерел богацтва та торгових місць. Непорозуміння між посіданням та можністю експльоатації між межами продукції і потребами консумції витворювали вулькан господарських кріз, які вибухали або грозили вибухами політичними, то знову соціяльними. Вивести світове господарство з цього вулькану — ось завдання будучности. І з цього боку господарські досягнення минулого року треба вважати значним поступом.

2. Німеччина.

Клясичним взірцем, чого може доконати добре зорганізована господарська праця хоч би тимчасом побідженої, але справдішньої нації, являється повоєнна Німеччина. Безмежний повоєнний фінансово-валютарний упадок Німеччини, спричинений війною і її наслідками, відбиття Німеччини від усякого креди-

ту, замкнення її шляхів до світової торговлі і глибокі соціяльні та політичні кризи минулися надсподівано скоро. Німецька кредитоздатність зросла у світі на протязі минулого року так, що її обмеженням являється тепер тільки саме запотребування кредиту Німеччиною. Німецький акцепт став пошукуваним папером на льондонськім грошевім ринку, — німецька продукція захоплює без чужого спротиву чимраз більші ринки світа, а в імпорті сирих матеріялів для своєї продукції Німеччина вже віднайшла своє передвоєнне, друге місце в світі. Усього того довершила знаменита організація німецьких матеріяльних та людських засобів продукції, і тому стремління до співпраці з Німеччиною сильно зростає не тільки в господарськім напрямку, але і в політичнім.

3. Америка і Европа.

Світову господарку минулого року визначує одночасно певне узгіднення між Америкою та Европою, — між наміром капіталу, розцвітом промислу і напором експорту Америки та запотребуванням капіталу, промисловою кризою і імпортовою нехітю Европи. **Експорт американського капіталу ніколи не був більший, як у минулому році!** Великі засоби американського гроша поплили до Англії, яка таким чином легко перебула страйк вуглекопів і задержала свою силу купна. Дуже значні американські капітали одержала також Німеччина. Раціоналізація европейської продукції обмежила деяко перевагу Америки над Европою. Імпорт Америки зріс, її експорт змалів. Натомість експорт Европи зріс в минулому році в порівнанні з її імпортом.

4. Союз Радянських Республик і світовий капіталізм.

Повоєнна криза у світовій господарці щойно тоді остаточно минеться, коли Союз Радянських Республик звиться на світовім ринку, як купець і продавець з силою передвоєнної Росії. Покищо стоїть цьому на перешкоді величезний господарський розвал в Союзі Радянських Республик і основно відмінна його господарська структура. Тут стоять напроти себе два відмінні господарські світи у воєнній поставі. Від висліду цієї боротьби залежить мир і характер світа в будуччині. Незвичайно цікаво поглянути, як укладається та будуччина на тлі господарських досягнень минулого року.

Не дасться заперечити, що є певні знаки, які вказувалиб на те, що сила Союзу Радянських Республик не світовім ринку як купця і продавця зростає. Однак не менше знаків вказуючих і на те, що господарський поступ Союзу іде щонайменше в занадто повільнім темпі і тому остається позаду. До перших знаків треба зарахувати значне ослаблення державної господарської монополізації, яка вже і в загальній опінії керманичів Союзу виявилась великою помилкою. Туди належить також певне закріплення і поширення кредитової системи, обмеження інфляції, не зважаючи на величезну недостачу гроша і привернення кооперації більшости давніх прав. Внутрішній грошевий ринок Союзу ще допускає державні позички, одначе всі вони визначаються характером премій і вильосування. Торговельні заграничні представництва Союзу виконують точно свої, затягнені у світі зобовязання, задовження Союзу не зросло. Німеччина уділила Союзові незначного кредиту, а також в Льондоні приймається радянські вексли при 16 до 21 проц. дисконту проти 36 прц. перед двох літ. Імпорт Союзу, передовсім що торкається хліборобських машин, не паде, вивіз збіжа та інших хліборобських продуктів навіть трохи зріс. Одначе величезні кошти завідування радянських державних органів такі великі, що користи з цього експорту для господарки Союзу мабуть не дуже великі. Ціла господарка Союзу чидіє, а що найменше не може розвинутися рівномірно з господарством капіталістичного світа задля величезного недостатку грошевих засобів. Політика радянських концесій для капіталістичного світа не приносить успіху, бо Союз Радянських Республик ставить при цих концесіях як передумову своє запотребування кредитів. Тимчасом — як це заявив недавно на офіційній пресовій конференції представник комісаріяту закордонних справ в Москві — капіталістичний світ, що розпоряджає потрібними Союзові грошевими засобами, себто Англія і Америка, далі не хочуть дати Союзові кредитів, хоч би і за великі господарські концесії. Союз бажав би приневолити до цього капіталістичний світ своєю активністю в Хінах та в самій Англії, одначе піддержка англійського страйку не дала Союзові бажаних успіхів, а перебудова федеративної структури в британській імперії та її останній зворот в політиці у відношенні до полудневих Хін може привести до заломання надій Союзу і в цьому напрямку.

Всесвітнє господарство потребує безумовного поладнання відносин між капіталістичним господарським світом і радянським Союзом. Покищо, завдяки значному господарському компромісові Союзу (Неп і т. п.) ці обидва світи здобулися на деякі не ші кроки взаємного наближення, одначе в принципі вони далі стоять ворожо проти себе. Це довго не може тревати! Від поладнання цього пекучого питання залежить мир в Европі та розвиток держав і народів. **О. Л.**

Картинка з побуту в СРСР.

„Живемо безд'ільно — уживаємо дівчат".

В якому напрямі розвивається життя серед університетської молоді в СРСР, які духові аспірації вона плекає, яким духовим кормом насичується, видно з незвичайно цікавої статейки, що появилася в „Ленінградській Правді" з 20. грудня 1926, під повищим заголовком. Вже сам заголовок статті характеризує прекрасно настрої палких молодців, що розвиваються психічно та фізично серед теперішніх обставин більшовицької дійсности. Ту статейку наводимо в цілости:

„Істнує в Новгороді педагогічний технікум. А в тім педагогічнім технікумі відбуваються події такого роду. Розбито істнуючий при технікумі пчільник. Намагались розгромити місцеву кооперативу, але вспіли розікрасти заледви кілька кусків мануфактури. Що вечора хтось випробовує камінюками силу віконних шибок. Коли тих шибок остало вже дуже мало, стали випробовувати ножами і топорами якість дерева, з якого зроблені столи й інші кімнатні та шкільні приналежности. Потім почали випробовувати тривкість усього інвентаря і майна. Пішли систематичні крадіжі.

Потім виснилося, що провідниками всіх тих подвигів є студент технікуму Петров і... професор того технікуму Бабкин. Останній зорганізував брацтво хуліганів і виробив для нього ідеольогію на основі фільософічних систем, починаючи з Гобса, а кінчаючи Шопенгавером. Девіза гуртка була така: „Живемо бездільно — уживаємо дівчат".

Остання частина наведеного клича приняла величанські, просто головокружні розміри. Почались „декадентські настрої". Любов процвітала. Її жертвою впала між іншими студентка Котилева. Одначе вона по геройськи оборонила себе від брудних рук Петрова. З уваги на те скликано збори хуліганської групи „під головуванням професора Бабкина, які після короткого докладу Петрова постановили у відплату знасилувати Котилеву". Так офіціяльно і рішено: „постановили — зносилувати".

Сказано-зроблено. На Котилеву напали, вибили, звязали руки, і лише несподівана поява завідуючого господарством школи спасла її від насильства. За нею заступилися деякі професори, але це заступництво коштувало їх дорого. Народний судя оправдав хуліганів. Професійний Союз і відділ народньої освіти показались безсильними. Заступників і оборонців Котилевої звільнили зі служби. В місцевій газеті почали їх переслідувати, обвинюючи в тому, що вони вбивають „дорогоцінний розмах молоді".

Минуло досить багато часу. Хулігани опинилися знов перед судом. Але оборонці Котилевої далі „позбавлені прав" і проживають у злиднях без роботи".

Так змалювала одну сторінку життя „цвіту" теперішньої комуністичної молоді комуністична газета. Все це хіба не вимагає ніяких коментарів. Від себе додамо лише, що не краще ведуть себе комсомольці і на Україні. Недавно був анальогічний випадок насилування у Києві. Одначе в Києві насильників не оправдали, а досить гостро засудили.

Національний чи державний принцип?

Наради над заснуванням Всеславянського Лікарського Союзу.

(З лікарських кругів.)

Наради в цій справі відбувалися в днях 15. і 16. грудня в Празі в салі засідань чеського медичного факультету. Присутні були: за болгарів доц. Кіров, за поляків ректор Глюзінський, д-р Лапінський, д-р Якимяк; за москалів проф. Форманек (в заступстві акад. Бехтерева), проф. Кон-лов (за еміграцію в Болгарії), проф. Остогорський (еміграція в Ч. С. Р.), проф. Редліх (еміграція в С. Х. С); за українців проф. Матющенко, що заступав також Українське Лікарське Товариство у Львові; за чехів доц. Ірасек; за югославян д-р Івкович та д-р Фаркаш; за передвоєнний всеславянський комітет проф. Веселі і проф. Пешіна (Чехія). Після привітань та полагодження реґуляміну засідань виязалася дискусія, в якій кожний офіціяльний делеґат висловлював погляд своєї організації на головні основи статута. При цьому ходило головно про принцип членства у Всесл. Союзі: н а ц і о н а л ь н и й ч и д е р ж а в н и й.

Зразу виявилося, що поляки й чехи мають мандат заступати державний принцип, міжтим, як решта готова б ла признати національний принцип, що був особливо виразно зазначений українським делеґатом. Пополудні тогож дня було засідання вужчої комісії, на котрому болгарський делеґат запропонував спільний проект статута в імени болгарської, російської та югославянської делеґації збудований на принципі заступництва народностей. Через різку опозицію поляків і чехів не прийшло до погодження і засідання відложено на ранок наступного дня.

Засідання погоджуючої комісії з дня 16. грудня вранці відбувалося лиш у складі чотирьох людей (без югославянського й українського делеґата). У випрацьованому цею комісією проекті був переведений державний принцип та запропоновано для славянських меншостей у славянських державах такі клявзулі, які фактично виключували від участи в центральних установах Союзу також українських лікарів під Польщею. Коли цей проект статуту дуже хутко один раз відчитано на пленарному засіданні і зразу після цього поступив внесок на його принятя без дискусії і почали вже голосувати над внеском, українському делеґатові прийшлося гостро виступити проти такого поступовання та жадати слова з приводу неприємливих клявзуль статуту. Одначе головуючий на засіданні проф. Глюзінський, піддержаний присутніми чехами, всеж таки перевів голосування над статутом, який ухвалено всіма голосами за виїмком українського. Після цього український делеґат ще раз забрав слово для мотивування протесту й покинув салю засідань, так, що в дальших нарадах із приводу варшавського зїзду та інших організаційних питань участи вже не брав.

Дня 17. грудня одержав д-р Матющенко несподівано запрошення прибути ще на одну нараду, скликану з ініціятиви болгарського й польського делеґата на день 18. грудня, щоб порадитись над ситуацією, яка створилася після виступлення українського делеґата та його заяви, що при так складеному статуті українські лікарські товариства участи в Союзі взяти не можуть. Нарада відбулася при участи всіх тих самих делеґатів за виїмком югославянських (які доручили заступати себе болгаринові) та проф. Глюзінського, який відїхав. Ця нарада виявила: I. Що хоч проєкт статуту принято, але його не підписано і в такій редакції болгарська і югославянська делеґація відмовляються його підписати. II. Що таким чином принятий проєкт не може вважатися статутом без переведення в ньому основних змін. Більшість визнала, що ця остання нарада не має права переводити змін, але має й мусить зазначити, які власне зміни мають бути переведені в статуті, що остаточно буде ухвалений щойно у Варшаві підчас зїзду 27—30 травня ц. р. III. Присутні на нараді визнали, що в засіданні 16-го м. м. занадто поквапилися (напр. болгарський делеґат заявив, що він щойно після засідання не міг докладніше обзнайомитися з проектом, зачитаним тільки в чеському тексті) та що всі визнають за конечне мати в Союзі й українських лікарів як самостійну складову частину й уважають конечним мати таку форму статуту, яка уможливилаб участь і українських делеґатів у центр. установах Союзу. IV. Що польські лікарі, які переводять організацію зїзду в днях 27—31 травня 1927, зобовязуються запросити на цей зїзд лікарів українських з Харкова, зі Львова та з еміґрації. V. Що нарада у Варшаві, згл. складений на тому зїзді центральний комітет Всесл. Лік. Союзу має спеціяльно розвязати питання заступництва ріжних славянських народностей так, щоб дійсно всі славянські лікарі на рівних правах могли обєднатися на ґрунті наукової та професійно-громадської праці.

Як видно з поданого, наради в днях 15—18 грудня 1926 не дали нічого конкретного та дефінітивного. Все має остаточно рішатися у Варшаві. Про дальші перипетії тієї справи своєчасно повідомимо.

„Pro patria mortui".

Воєнний цвинтар в Ужгороді.

Хто приїздить на Закарпатську Україну від сторони Мукачева до Ужгороду, мусить зауважити по правій стороні при віздї на зал. дворець в Ужгороді великий та ще й досі порядно удержуваний воєнний цвинтар. При ньому безпосередньо побудовані великі шпитальні бараки, до яких вже від початку вересня 1914 р. звожено всіляких ранених і хорих учасників тої страшної світової війни, а котрих відтак хоронено таки зараз на тому цвинтарі.

Розчитуючи написи на табличках, поуміщуваних на могильних чорних малих хрестиках, — кого ми там не находимо? Всілякий народ найшов тут свій вічний супочинок. І українці й поляки, і жиди, чехи й німці і серби, хорвати й італійці, і жиди, турки й татари, а також і руські. Для всіх найшлося тут місце на тім клаптику нашої землі..

Мене заінтересували передовсім написи на могилах наших вояків. Я позаписував їх і подаю їх отсим до відома нашого загалу. Може дехто не мав можливости довідатися про долю своїх дорогих, пропавших без вісти, то найде їх в отсьому списі.

І так записав я такі назвища наших людей, що поховані на отсьому цвинтарі:

1. Чечук Василь, 24. п. п., † 22.II. 1925 р. 2. Павлюк Тимофій † 13. II. 1925. 3 Бучко Дмитро, гузар 8. п., † 16.III. 1915 4. Вінтуняк Іван, 8. п. ул., † 14.III. 1915 5. Лучка Гринько, улан. † 14.III. 1915 6. Глуховський Теофіль, ул. 10. п., † 2.V. 1915. 7. Демко Микола, 35. опол. полк, † 5.V. 1915. 8. Бирчак Яким, 30. п. гонв., † 18.V. 1915. 9. Сверека Гринь, 9. п. п., † 29.IV. 1916. 10. Стадницький Герасим, Landsturm-Infanterie-Regiment N. 54, † 3.II. 1916. 11. Мокрий Антін, 24. п. п., † 9.III. 1916. 12. Вольний Іван, Landsturm-arbeiter-abteilung Nr. 75, † 7.III. 1916. 13. Лазар Михайло, Landsturm-arbeiter-abteilung nr. 336, † 14.VI. 1616. 14. Дідух Юра, 24. п. п., † 25.VI. 1916. 15. Сливак Гілар 30. п. п., † 20.IV. 1917. 16. Федорів Ярема, Landsturm-Infanterie-Regiment N. 11, † 28.IV. 1917. 17. Кусак Степан, залізнодорожний відділ, † 28.IV. 1917. 18. Бурвило Михайло, 89. п. п. † 29. IV. 1917. 19. Лисак Іван, 45. п. п. † 1.V. 1917. 20. Островський Іван, 7. п. краєвої обор. † 30.III. 1917. 21. Гузз Дмитро, десятн. 15. п. п. † 1.IV. 1917. 22. Стопожук Олекса, старший десятн. УСС. I. п. † 18.IX. 1916. 23. Целий Іван, 11. п. п. † 22. VI. 1916. 24. Мороз Павло, † 17.IX. 1917. 25. Кирилюк Григорій, 1 п. уланів краєвої оборони, † 19.VII. 1916. 26. Юхман Семко, † 21.VII. 1915. 27. Чуйко Микола, 20 п. п. † 8.VI. 1915.

Крім того є ще на одній могилі напис: [illegible] † 6.IX 1915 р.

Більше написів не удалося мені відчитати, але безсумнівно мусить бути далеко

Зільше тих наших вояків, що їх завезено тут до Ужгороду найперше до шпитального бараку, а відтак і на цей цвинтар. Якщо хто з інтересованих схотів би довідатися, чи нема між померлими кого з його рідні, нехай віднесеться або просто до „Ровн... ve vě... v Užhor...", або до котрогось з наших емігрантів в Ужгороді, щоб зайшов до згаданої команди і там у списі померших вояків дотичного вишукав.

Одначе звертаю увагу, що у тому списі має бути записаних, як мене інформували, до 12.000 померших вояків та що цеський військовий курат, хоч сам собою ... не вдо хоче у тім індексі ... мерших заглублюватися, а волів, якщо хтось прийде і сам собі потрібне вишукає.

Так ось запримічу, що в 1919 і 1920 р.р. був ще над входовою брамою того цвинтаря великий напис, зложений з великих залізних букв ... В 1920 р. чеська управа цвинтаря цей напис усунула, неначеб тим хотіла ствердити, що це неправда, що ті, що там за тою брамою спочивають, не померли за „свою вітчину" та що Австрія зовсім не була їх вітчиною...

Д-р Д. Єт.

Відгуки днів.

Клопоти фейлетоніста.

Так уже в нас завелося, що рік-річно з початком січня приходять до нас Різдвяні Свята. Ліпші вони від латинських тим, що припадають по першім і навіть український письменник чи журналіст може собі тоді позволити на триразову їду.

Але один звичай, дуже несимпатичний, завівся з нагоди свят.

Тоді всі українські часописи, навіть невіруючі, видають збільшені числа, саме такі, які повинні видавати звичайно. Є там статті з усіх ділянок життя і науки, з усіх галузей літератури і мистецтва.

Хоч малий фейлетон не належить ні до одного з тих відділів, мусить, є принайменше повинен находитися між матеріялом святочного числа. Річю головного редактора є ствердити, чи той фейлетон надається до святочного числа і чи помістити його, або ні.

Фейлетоніст, який перший раз пише про свята, не має великого труду з фейлетоном. Пише про давні часи або теперішню мізерію, підливає те все сентиментом або сарказмом і фейлетон готовий. Але хто вже писав про одно і про друге, тому тяжко приходиться щонебудь склеїти.

Знаючи про те і беручи під увагу мій давній поетичний наліг, порадив мені головний редактор, щоб я написав святочний вірш замісць фейлетону.

Не минули й дві доби, а я вже мав переписану на чисто строфу:

„Діточі спомини миттять так ясно нині,
Такі далекі вже, а близькі і кохані!
Мов привид джерела в розпаленій пустині,
Що вабить путника у далечі незнані..."

Та щож!... Довгий час не писав я вже віршів і рука ніяк не хотіла повинуватись голові, а голова ніяк не могла склеїти нових римів.

Я перейшов на сентиментальну прозу:

„Як радісно, як любо на селі в Різдвяну Ніч. Святочний настрій охоплює, полонить не тільки людські душі, але дерева, хати, поля і тихе, розмріяне небо. Хтось понатягав невидимі струни від землі до неба, а янголи грають на них найкращу коляду всіх часів і народів, великий гимн народження: „Бог Предвічний..." Сріблистий пух янгольських крил сиплеться на заслухану землю і самоцвітними красками..."

Ні! Так не можна. Адже від мене вимагають люди не сентименту і розманіження.

Отже:

„Щоби дешевше обійти свята, я постановив на родинній раді дня 5. січня 1927. виїхати „в гостину" до знайомих. Що правда, вони мене не запрошували, але нині не ті часи, щоб звертати увагу на формальности. Різдво — свято радости, то й треба відсвяткувати його весело, серед обильного яствія і питія. А деж це можна ліпше зробити, як не в знайомих на селі? Я, жінка, діти і теща..."

Ні! І так не можна. Ануж святочне число „Діла" прийде саме на свята, що тоді?!...

Я був у розпуці. Мачав і мачав перо гриз і гриз нігті, а далі кинув усе і закляв як маршалок.

Знаю, що святочне число виглядає без малого фейлетону, як приватний урядник без святочного додатку, але як нема звідки, то ні в однім ні в другім випадку не порадиш.

Галактіон Чінка.

Сойм зажадає амнестії для політ. вязнів.

Бюджетова комісія кінчить свої праці. — Мін. Добруцький обняв урядування. — Важність посольських мандатів продовжена на один рік?

Варшава, 12. січня 1927.

Сьогодні відбулося на соймовій бюджетовій комісії голосування над резолюціями, які зголошено в час нарад над бюджетом на цей рік. Резолюцій було до 300 і більшість їх принято. М. ін. принято резолюцію, аби не тільки члени сойму й сенату, але також члени уряду й урядовці держави не брали участи в управах державних кредитових заведень. Принято також резолюцію, яка домагається знесення телефонічних підслухувань, що практиковано досі спеціяльно у Варшаві. Дальше в резолюції поставлено жадання зменшити число політичних вязнів і видати зарядження, що запобігали би надто довгим превенційним арештам. Принято теж постанову про ліквідацію свєнтокшиської тюрми. Вкінці принято ще резолюцію, яка взиває уряд предложити соймові проєкти законів у справі користання з права вільного висказування думок словом і друком і в справі проєкту закону про повну амнестію для політичних вязнів, з виключенням осіб, засуджених за головну зраду і за злочини, поповнені в порозумінні з властями чужих держав.

Приїхав сюди новоіменований міністр освіти д-р Добруцький і відбув негайно конференцію з віцепрем. Бартелем, який впровадив нового міністра в урядування.

Рознеслися тут чутки, що в урядових і зближених до них колах істнує плян проголосити важність посольських і сенатських мандатів ще на один рік. Справа викликала зрозумілу сензацію.

Злучені Держави грозять Мексикові війною.

Льондон, 12. січня 1927.

З Вашінгтону повідомляють, що уряд Злучених Держав не згодився, щоби конфлікт між Мексиком і Нікарагуєю віддати мировому трибуналові.

Президент Злучених Держав звернувся до конгресу з відручним письмом, у якім домагається уповноваження до поповнення всяких потрібних засобів для вдержання спокою в центральній Америці, а передовсім у республиці Нікарагуї. В дипльоматичних колах пояснюють це відручне письмо як приготування до виповідження війни Мексикові.

Мексиканський міністр закордонних справ Саєнз оголосив відповідь на відручне письмо през. Куліджа, держану в примирнім дусі. Між іншим сказано в ній, що нерозумно є думати, начеб Мексик бажав війни зі Злученими Державами. Мексик не хоче війни з ніякою державою і вхопить за зброю щойно тоді, коли його нападуть.

Берлін, 12. січня 1927.

Тутешня преса в звязи з подіями в Мексику пригадує, що істнує тайний воєнний договір між Мексиком і Японією, яким Японія зобовязується на випадок війни помогти Мексикові фінансово, дати муніцію і зброю. Вісти, які надходять із Токіо, потверджують, що в Японії політичне положення в звязи з подіями в Америці вважають поважним.

Льондон, 12. січня 1927.

Посол консервативного уряду Нікарагуї Аксесар у Вашінгтоні заявив журналістам, що має конкретні докази, що більшовицький уряд переслав останніми часами мексиканському урядові значніші суми для піддержки революційного руху в Нікарагуї.

З Мексику повідомляють, що бої в поодиноких провінціях кріпшають. В Конулі і Джаліско підчас уличних демонстрацій вбито бурмістра, одного посла і ще 19 людей, а 5 тяжко ранено. У стейті Тореон урядові війська дали сальву, від якої згинуло 8 людей. У стейті Дуранго, де минулої пятниці розбито урядові війська, вибухло нове повстання.

Довкола італійсько-мадярського зближення.

Білгород, 12. січня 1927.

Тутешній дипльоматичний корпус майже в комплеті зявився у міністерстві закорд. справ, щоби поінформуватися, яке становище займе Югославія в звязи з недалеким заключенням пакту приязни між Мадярщиною та Італією.

Льондон, 12. січня 1927.

Англійська преса обговорює широко факт італійсько-мадярського зближення і недалеку вже подорож гр. Бетлена до Риму. „Дейли Телеґреф" підкреслює, що у відповідь на мадярську політику Мусолінія французька дипльоматія старається довести до затіснення взаємин між Мадярщиною і Польщею. Так Мадярщина заступила би в системі французької політики (в Европі) Чехословаччину, яка останніми часами щораз виразніше сприяє Німеччині.

Бріян про евакуацію Надренії.

Париж, 12. січня 1927.

Урядовий часопис оголошує писемну відповідь Бріяна на запит посла Жардена в справі евакуації Надренії. Бріян заявляє, що в женевських нарадах не лише не пороблено зобовязань у справі скоршої евакуації Надренії, але навіть не раджено над тою справою.

Конференції Кольбана на Шлеську.

Катовиці, 12. січня 1927.

Нині шеф секції національних меншостей при Лізі Націй Ерік Кольбан конферував у бюрах мішаної комісії з представниками німецької меншости на польськім Горішнім Шлеську. Пополудні приняв представників польської національної меншости на нім. Гор. Шлеську.

Берлін, 12. січня 1927.

З нагоди побуту Кольбана на Шлеську „Фос. Цтґ." у довшій статті обговорює справу національних меншостей в Польщі. Польська політика змірює до денаціоналізації і польонізації меншостей в Польщі. Відповідна розвязка справи нац. меншостей є питанням істнування Польщі. Від розвязки тої залежить, чи Польщі вдасться здобути належне їй становище в Европі.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра обнижився до 9·01. Банк Польський платив: швайцарський франк 173·52, французький 3·55, італійська ліра 38·06, данська корона 39·3, норвеська корона 230·0, австрійський шилінг 126·73. Курс доляра 8·95, Ню Йорк 8·98.

НОВИНКИ.

— З Новим Роком бажаємо всім нашим співробітникам, передплатникам і прихильникам всього найкращого.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано за 6 місць передовиці „Тисячу літ тюрми". Є це третя конфіската цього року.

— **Розправа проти б. ред. Козачука.** За вміщений свого часу лист послів і сенаторів на сторінках „Нашого Життя" до митр. Діонізія в справі введеного ним григоріянського календаря потягнено до судової відвічальности б. ред. „Нашого Життя" п. Козачука. Чергова розправа відбудеться дня 27. ц. м. в Любліні.

— **З краківської тюрми.** Повідомляють нас, що слідство в справі 31 увязнених під замітом злочину шпіонажі вже давно покінчене. Акти слідства відійшли ще 30. листопада 1926 р. до військового штабу в Кракові і досі не вернули, не зважаючи на урґенси. Якщо ці акти вернуть до кінця січня, то акт обвинувачення дістануть обвинувачені в лютім.

— **З православної церкви на Волині.** Ректором православної семинарії в Кремянці на Волині іменовано о. Петра Табинського, відомого українського церковного діяча, який у значній мірі причинився до українізації собору у Володимирі Волинськім.

— **Ucrainica.** „Праґер Прессе" з 1-го січня ц. р. приносить замітки про закінчення „боротьби за Европу" на Рад. Україні і про нововідкритий портрет Гоголя, що його набув Всеукраїнський Історичний Музей ім. Шевченка в Київі. Портрет є твором італійського маляря Цона з року 1847. В ч. 3 того самого органу обговорено ширше працю акад. В. Перетца про „Слово о полку Ігоревім" (Київ, 1926, стор. 351). Оцінка ентузіястична.

— **Ґарний дяк.** Пишуть нам: У селі Гологірки, золочівського повіту, місцеві селяни збирали на Різдво по хатах коляду на „Рідну Школу". Місцевий дяк Андрій Зубар забігав попереду співаків і намовляв селян, (напр. господаря Теодора Баса), щоби не давали на цю ціль, бо „Рідна Школа" виховує лише драбів. Нехай-же люди знають, чию хвалу виспівує і кому хоче кадити гологірський дяк...

— **Щось не те...** „Ґазета Поранна" приносить на власнім дооті таку сензаційну інформацію: Міністерство військових справ звернулось до міністерства скарбу в справі платні епископа Бандурського, бувш. полевого епископа леґіонів, який дістає місячної 26 зол. 71 сот., хоча президент Річипосполитої признав йому в 1925 р. досмертну пенсію як генералові бриґади 607 зол. Або еп. Бандурський одержує справді більше титулом інших функцій, або чомусь рішень президента не виконують; у всякому разі питання „Чи можна жити за 26 зол.?" в відношенні до епископа Бандурського щось не те...

— **Боронята кресова хроніка.** 8 літний син судового канцеліста Евген Бяловонс, елеґантний панічик пішов до кіна „Аполльо" на те, щоби поповнити свої фінанси чужим портфелем. Представник „Золотої молоді" вже був двічі караний за надто довгу руку. — За 130 пляшок горілки сидітиме в арешті ціла злодійська львівська компанія, яка при крадіжі святочних припасів не мала щастя. На вулиці пізнав їх поліцай, одного постріляв, згодом їх відкрили і так далі, по звичайній рецепті. Добродії звані простіше злодіями: Лящкевич, Ляндер, Самотій, Павлюк і Кравчуківна стануть перед судом за надмірний потяг до чужого алькоголю. — Процеси проти дівчат за вбивство власної дитини стають щораз частіші; позавчора карний окружний суд судив знову 24-літню дівчину з Винник, Лену, якої дитина вмерла задушена в комірці, коли вродилась. Мати до вини не почувається, бо була непритомна. — У селі Черниличі селянка Пасічник закопала 6-місячну дитину, виправдуючись тим, що вона стояла їй на перепоні вийти замуж. — Особисті порахунки між селянами при помочі револьверів, ножів або дрючків також множаться. У Грималові один парубок убив одним ударом другого, а третій, що підбіг в обороні тамтого порізав противника ножем. Трагічна подія трапилась у селі Пелнатичах: дволітня дівчинка згоріла в кухні від дерева, що запалилось на доливці від випавшого горіючого поліна.

— **41 щоденників у Празі.** Про розвиток преси у Чехословаччині найкраще говорить обставина, що в самій тільки Празі виходить 41 щоденників, з того деякі двічі, а навіть тричі денно. В тому числі є 26 чеських щоденників, 14 німецьких і 1 мадярський.

— **Померли:** одночасно аж трьох поляків; двох з них з менш-більше відомим прізвищем: доцент Ягайлонського університету в Кракові Богдан Залеський, директор астрономічної обсерваторії в Познані, в 43 р. життя, — професор фільольоґії іранської у львівськім університеті Андрій Гавронський і син відомого маляря Матейка. — У Ню-Йорку помер жидівський поет Соломон Блюмгассе (Єгоаш) в 66 р. життя. 10 літ працював він над перекладом Біблії на жидівську мову. — У Парижі помер один із найстарших французьких журналістів Едгар Еман. На протязі 50 літ він завідував парляментською та політичною інформацією офіціяльного „Temps". Працював у редакції до останньої хвилини, як справжній журналіст. Він стояв близько до визначних діячів 3-ої республики і користувався довірям таких людей як Ґамбета, Феррі, Фрейсіне, Вальдек Руссо, Рібо, Клемансо. Ніхто краще не знав політично-парляментського закулісового апарату, — на жаль він не мав часу списати своїх споминів. — У Льондоні помер відомий портретист, член Королівської Академії Наук Мек Евой.

— **Податок на нежонатих.** Від 1. січня ввійшов у силу в Італії закон про податок на нежонатих від 25—65 р. життя. Наслідок цього закону був такий, що вже два місяці раньше повстали сотки бюр подружого посередництва, які переконували людей тисячними арґументами, що краще виплатиться видавати гроші на жінку, як на податок. І в самім грудні найшлось 100.000 мущин, які дали себе переконати й оженились. Мабуть на злість законові. Дивна є психольоґія ... і

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

народів. Такий самий закон у Франції зменшив скількість подруж, бо французи казали собі: „Ага! За те, що я вільний, кажуть мені платити! Значить, моя свобода таки щось варта"!

— **Дюмні набої.** Через Ригу приходить вістка, що радянська військова влада організує на одним каспійськім острові бактеріольогічну стацію з метою прослідити: чи не можна би при фабрикації набоїв приноровити... бактерії. Вістка або ідея дуже злобна.

— **Ах! це жіноче волосся!** Льондонська леді Гальовей довго роздумувала, чи має відстригти собі волосся на мужеський лад, чи ні. (Адже мода так хутко змінюється!) Врешті рішила. Пішла і склала прикрасу своєї голови на ешафоті фризієрського сальону. А коли побачила відрізані чудові кучері дістала істеричної атаки і вернувшись до хати повісилась. Давніше жінки не могли дати собі ради з головами мущин, — нині не в силі дати собі ради з власними.

— **Скарби Шенбруна.** Замок, про який світ забув одночасно з Габсбурґською родиною, пригадався світові таємними богатствами. Так твердить пенсіонований капітан д-р Левін, чоловік з „магічною палочкою", яка має йому вказувати на збережені під землею метали та дорогоцінности недалеко т. зв. римських руїн Шенбрунського парку. Він шукає за скарбами вже досить довго, 40 літ, і наробив чимало шуму в пресі своїми пророцтвами. Вчені забирають голос у цій справі і думають: звідки могли там узятись скарби? Одні кажуть: закопали турки підчас облоги Відня; другі — скарби лежать там з доби мандрівки народів; треті — сховав Наполеон, який, врештою, не мав звички лишати завойованих скарбів у тій країні, де їх забрав.

— **Сензаційна літературна новинка.** Англійський професор Рооз видав книжку про безсмертного „Робінзона Крузо". Він досліджує долю того живого героя, який став для Дефо зразком при писанні повісти. Ним був якийсь Олександр Селькірк, якого корабель розбився на ловним морі. Селькірк вибрав собі іншу працю як Робінзон: став морським піратом і в цій професії придбав значне майно. Вернувшись до Англії, пропив усі гроші, а щоби мати з чого жити, рішився описати своє життя. Ці його спомини були довгий час підставою для географічних дослідів. Дефо дістав якимсь способом рукопис від Селькірка і переробив його. З тієї переробки вийшов архитвір „Робінзон". Селькірк прочитавши цю повість з таким моральним закінченням, був ймовірно в розпуці, бо рішив знову вернутись до свого неморального ремесла: ставши піратом загинув безслідно. Виходить, що оригінальний Робінзон не був такий ідеальний, як його знаємо, ні його автор.

— **§ 19. „Патріотичний радца".** Одержуємо такого листа: До Хв. редакції „Діла" у Львові. Ч. 388/27. На підставі § 19 пресового закону Тимчасовий Виділ Самоврядування прохає помістити таке спростування: „Дотично статті поміщеної в ч. 290 „Діла" п. з. „Патріотичний радца". Тимчасовий Виділ Самоврядування стверджує, що згадка в цій статті про „комісію із Львова, яка досліджувала господарку повітового виділу в Станиславові найшла її в порядку, є незгідна з фактичним станом справи тому, що ніяка комісія від Тимчасового Виділу Самоврядування, який є надзорною владою повітових виділів, не досліджувала останніми часами господарки повітового виділу в Станиславові. Зате від 12 жовтня до 12 листопада 1926 р. люстраційна комісія від Тимчасового Виділу Самоврядування переведа люстрацію громадської господарки міста Станиславова". Врешті для інформації Хв. Редакції подаємо до відома, що наслідком мальверзації, довершеної секретарем повітового виділу Буковським, Тимчасовий Виділ Самоврядування висилав делегатів, які тепер переводять люстрацію господарки повітового виділу. Тимчасовий Виділ Самоврядування. Голова: Кендзьор. Член Т. В. С.: Підпис нечіткий.

— **В справі Миколи Бігуна.** Дня 29. V. 1926 р. р. в салі „Сміховського Півовару" фільософічна секція у празькому університеті устроїла академію в честь Івана Франка. На тій академії деклямував Микола Бігун „Прольоґ" з Мойсея Франка. Всіх членів (членкинь) секції, що перебувають ще у празькому університеті або по укінченні університету тепер бувають уже в краю, просимо подати імя, назвище й докладну адресу свого замешкання на адресу: Канцелярія д-ра Льва Ганкевича, Львів, Руська ч. 3.

— **Світова всячина.** В англійських політичних колах поширюється погляд, що у звязку з вислідками останньої конференції домінів на становища віцекоролів вибиратимуть князів з королівської родини. — Найбільше часописів і паперу на них зуживають Злучені Держави. Денно виходить там 2.500 денників, а тижнево 1200 тижневиків, разом у 217 міл. примірників. — Французький уряд рішив побудувати в Ню-Йорку власний 22-поверховий дім, де будуть ріжні франц. інституції і постійна виставка творів франц. мистецтва. — Мусоліні видав наказ зачинити всі нічні ресторани. — У Відні святкували уродини 80-літнього капельника Франца Фінстера, який є не лише головою професійного союзу капельників, але чимсь більше: двійником Фра на Йосифа І. Ця подібність причинилась до його величезної популярности. Природа має свій гумор. — У Скандинавії, в місцевости Скаґен помер моряк Енсен, який спас життя 299 особам і мав медалі від усіх держав.

— **„Свобода"** ч. 3. містить: Новорічні розважання. Огляд міжнародньої політики. На порозі нового року. Наше господарське минуле і будуче. Радянська Україна і СРСР. Яких шкіл нам треба? Содома і Гомора польської примусової асекурації. В обороні правди. Що чувати у світі. Новинки. Економічні вісти. Як довго мусить дитина ходити до школи. Дописи з краю.

— **З Народної Лічниці при вулиці Петра Скарги.** Від нового року ординується в зубній амбуляторії тільки від 3—6 пополудни. Виймання, пльомбування і вставлювання зубів щоденно крім суботи і свят.

— **Осторога.** Комітети всіх будучих в т. м. карнавалі балів і вечерниць у Львові і на провінції постановили не впускати на салю гостей в невичищених черевиках пастою Елеґант.

— **Поширюйте рідний промисл,** уживаючи пасту до обуви Елеґант і французьку масу до фротерування підлоги О. Левицької і Ски у Львові — Кордецького 51. 1302 а) 3—3

— **Традиційний маланчин вечір з танцями** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в четвер, дня 13. січня ц. р. уладжує Незалежний Людовий Театр. Програму становлять: Актуальна комедія, співи Наддніпрянського хору під орудою П. Євсевського та продукції знаменитих танцюристів М. Мацяка і Смірнова. — Танці від 12 опівночі до ранку. — Військова орхестра. — Початок артистичної частини 9·30 вечером. — Білети продає Союзний Базар, а в четвер від 7-ої год. каса театру. 1311 2—2

Богородчанщина!

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Богородчанах відбудуться у неділю, **16. січня ц. р.** о 12. годині в пол. в салі філії „Просвіти". — Явіться численно. 1243 1-1

Всячина.

Щасливий рік. Ним має бути 1927-ий. Не від січня, а від червня. Так кажуть ясновидючі жінки, які з початком кожного року проповідують мешканцям нашої планети ріжні кари (це частіше) та нагороди за наше життя. Найясніше бачить цей рік мадам Айнос у Парижі, що читає із зір, карт, руки, почерку, а навіть у сонамбулічнім сні із власної уяви. У дуже важних випадках обчисляє вона майбутність на підставі аритметики халдейських чародіїв. Спочатку ці обчислення є трохи темні, але в червні, коли сонце вже світить неабияк, каже вона: „Усе прояснюється... Починається нова доба, яка сходить уповні в 1930 р. Люди стають знову розумними. Дух тріюмфує над матерією. Зовсім нові мистецтва розквітають. Архітектура та артистичний промисл находять нову лінію, що є щасливою ознакою людського розвитку. Суспільним життям будуть правити нові закони. Наше знання буде зовсім перетворене новими винаходами, у звязку з світляним промінням. Дух буде віднайдений, обичаї стають простіші, а люди великосерді та нормальні. І мода піде за цим розвитком. Жінки виглядатимуть більше по жіночому, а мущини більше по мужеському іноситимуть ясне вбрання. Настане ясність, радість, чесність. Ця доба пічнеться політичною зміною в Франції, яка дістане як провідника нову людину. А потім глянь: надійде царство молодости!" Вашими устами, пані Айнос, мед пити би! Нову лінію в архітектурі, і ясне вбрання, і нові суспільні закони, і нові винаходи, і нового провідника у Франції можемо дарувати. Але за обіцянку, що люди стануть знову розумними та нормальними — дякуємо вам з усього серця, бо вже суперниці нашого ясновидячого промислу обіцюють нам ще перед червнем ріжні „враки", хуртовини, землетруси, упадки урядів, біржеві пропасниці та скандали — все те, чого ми і тепер маємо по вуха!

✝ Посмертні згадки.

Володимир Лазаревич, канд. адвокатури в Монастириськах, помер дня 6. січня ц. р. в 40. році життя. Покійний перед війною брав живу участь у політичному й культурному житті українського народу та причинився до розбудження національної свідомости в тутешнім повіті. Не уважаючи на важку недугу, вступає в ряди Української Галицької Армії і відходить разом з нею за Збруч. Довге скитання підірвало ще більше його слабе здоровля і причинилося до прискорення його смерти. До останнього віддиху жив надією, що праця довгих літ не піде на марне та принесе кращу долю нашому народові. Покійний осиротив жінку. В. И. П.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ОПОВІСТКИ.

З Т-ва „Зоря" у Львові. В домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25, відбудуться такі виклади: субота, дня 15. січня, год. 7. вечером, виклад проф. д-ра В. Старосольського на тему: „Місто й село в житті народів", а в неділю, дня 16. січня, год. 12. в полудне, виклад д-ра Р. Домбчевського на тему: „Про міжнародні мови". — Вступ вільний.

Замісць вінця на могилу бл. п. коханої Лідочки Ріпецької, уч. І. кл. дів. шк. Шевченка у Львові зложили на „Рідну Школу" Вп. Олена Ріппель, госп. кл. і товаришки І. і ІІ. кл. 10 зол. — Вп. Жертводавцям щира подяка. 1322 1-1

На „Рідну Школу" зложив Вп. Т. Татарський з Судової Вишні 10 зол. по причині мирно поладнаної справи з п. Носатим. — За жертву складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1322а

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

V. Звичайні Загальні Збори

Українського Краєвого Т-ва Опіки над Інвалідами, відбудуться 29. січня 1927 р. о год. 4 попол. в салі „Української Бесіди", у Львові, вул. Рутовського 22, І. п. Денний порядок: 1. Отворення зборів. 2. Відчитання протоколу попередних Заг. Зборів. 3. Звіт із діяльности. 4. Звіт ревізійної комісії. 5. Уділення абсолюторії уступаючому виділови. 6. Вибір голови Тов-а і 9 членів Гол. Ради. 7. Вибір ревізійної комісії. 8. Внески і запити. — На випадок, коли в означенім часі не явиться достаточне число членів, збори відбудуться о пів години пізнійше з тим самим денним порядком і важністю рішень. 1320

Звичайні Загальні Збори

Кружка „Союз Українок" в Бориславі при вул. Панській в „Нар. Домі" у власній салі відбудуться дня 23. січня 1927 о 4. год. по полудні, з таким денним порядком: 1323 1—1

1. Відкриття Зборів.
2. Звіт уступаючого Виділу.
3. Уділення абсолюторії уступ. Виділови.
4. Вписи нових членів.
5. Вибір нового Виділу.
6. Внески і запити.

За Виділ: С. Іваницева, голова, Ангеля Ковальська, секр.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.